

Työväen
Järjestyskaartilaisen

Käsikirja

HELSINGIN
YLIOPISTON
KIRJASTO

Työväen
Järjestyskaartilaisen

Käsikirja

Painettu 1917

Työväen Kirjapainossa Tampereella

Työväen järjestyskaartilaisen on osattava tämä käsi: kirjansa yhtä hyvin ulkoa kuin lapsena isämeitänsä ja se myös ymmärrettävä. Vain vasta sitte voi hän ylpeydellä vaatia itselleen kaartilaisen nimeä.

Työväen Järjestyskaartin Säännöt

Kaartin tarkoitus.

1 §. Työväen Järjestyskaartin tarkoituksena on suojella työväen yhdistys-, kokoontumis-, lausunto- ja painovapautta sekä yleensä olla työväen oikeuksien turvana ja työväenliikkeen tarkoituksien tähtäntöönpanemana voimana.

2 §. Työväen Järjestyskaartin hajoittamisesta määrää lopullisesti sos.-dem. puoluekokous, tai se elin, kenselle se tämän toimen lähemmin määrää.

3 §. Työväen Järjestyskaarti noudattaa niitä määräyksiä, joita poliittisesti sos.-dem. puoluetoimikunta ja ammattiyhdistysliikkeessä Suomen Ammattijärjestön toimikunta sille antavat. Jos muodostuu joku muu vallankumo-

uksen korkein elin, siirtyy poliittinen määräämisvalta sille. Kaarti kaartina ei tee mitään päätöksiä, mitkä saattaisivat vaikuttaa poliittisten tai vallanvaimouksen asioiden kulkuaan.

4 §. Millään poliittisella tai muulla järjestöllä ei ole määräämisvaltaa kaartin sotilaallisiin tai sijaisiin järjestystehtäviin.

Kaartin kokoonpano.

A. Sotilaallinen kokoonpano.

5 §. Kaartin kokoonpano on täysin sotilaallinen kaikissa suhteissa ja muodostaa koko maan yhtenäisen kaartin toimialueen.

6 §. Sotilaallisia ja kaartien sijaisiä järjestystehtäviä varten jakeantuu maa 12 sotilaspiiriin.

7 §. Jokaisessa sotilaspiirissä ovat suuremmat asutuskeskukset muodostavat paikkakuntansa varustusväen niin suuren, miten paikkakunnan olosuhteet sen määräävät.

8 §. Kuvunfin joutilaspiirin rajojen sisäpuolella olemaan paikkauntaan, missä on olemassa työväenjärjestö, perustetaan kaartin joukko-osa.

9 §. Kaartin järjestön perusmuotona on osa, mihin kuuluu 6 ruotua, j. o. 12 miestä. Kaksi osaa muodostaa plutonan, neljä plutonaa komppanian, mihin kuuluu siis 96 miestä, päälliköineen ja järjestäjinään 110.

Neljä komppaniaa muodostaa pataljonan, neljä pataljonaa rykmentin, kaksi rykmenttiä prikadin, kaksi prikadia divisioonan, neljä divisioonaa armeijakunnan.

10 §. Eri joukko-osastoihin muodostetaan aselajeja, kuten tarkka-ampujia, sapöörejä, insinöörijoukkoja, tykki- ja fuularuiskuväkeä, tiedusteluosastoja, sikäli mikäli tilaisuus siihen myöten antaa.

11 §. Eri paikkakunnilla olevat joukko-osastot muodostavat pitäjittäin komppanioja ja pataljooneja sikäli mikäli joukko-osastot ovat suuria.

12 §. Eri pitäjissä olevat joukot yh-

distetään ryhmenteiksi ja nimitetään kutakin ryhmenttiä sillä nimellä, misjäsien suurin ja johtavin osasto on.

B. Miehistö.

13 §. Miehistö kaarteissa toimii samoin kuin päällystökin kaartissa vapaaehtoisuuden perusteella, i. o. käy harjoituksissa ja muissa määrättyissä tehtävissä ilman palkkaa. Harjoitukset ja muut tehtävät ovat niin järjestettävät, ettei niistä tule toimesjaololle haittaa.

14 §. Määrätyksen saatua astuvat kaikki vakinaiseen palvelukseen.

15 §. Työväen Järjestyskaartiin valitaan henkilöitä, joiden tiedetään olevan luottatietoisia, sosialidemokratian menettelytavoista selwilläolewia ja muutenkin luottamusta nauttivia. Valitsemisen toimittaa asianomainen puolue- tai ammattiosasto. Valittaessa on myöskin otettava huomioon valittavan terveydelliset edellytykset ja

perhejuhteet. — Perusryhmittönä kaartissa käytetään pituusmittaa.

16 §. Kaartin miehistön on annettava walanluonteinen sitoumus kaartin tarkotusperien täyttämisestä ja turin noudattamisesta, mitä ennen on kaikille tarkoin selwitettävät kaartin tarkotusperät, toiminta ja turinpito-ohjejäännöt.

17 §. Kaartiin ottamiseen nähden noudatetaan perustawan edustajakokouksen hyväksymää registerikaawaketta.

Kaartin johto.

A. Meisejifunta ja päällikkö.

18 §. Koko maan Työwäen Järjestyskaartin asioita hoitaa ylipäällikkö ja yleisejifunta, mikä on wiisi henkinen.

19 §. Meisejifunta ja ylipäällikkö ovat yhteydessä Puolue- ja Ammattijärjestön toimikuntien kanssa, sekä panevat käytäntöön näiltä saamansa poliittiset ja ammatilliset määränkset, sekä ovat tässä suhteessa wastuunvelvollisia mainituille toimikunnille.

20 §. Puolue- ja ammattijärjestön toimikunnat tai vallankumouksen korkein elin ovat oikeutetut erottamaan esikunnan ja ylipäällikön pakoittavien syytteen siihen vaatiessa, sekä valitsemaan uudet tilalle.

21 §. Meisesikunta ja ylipäällikkö ovat korkeimpia ratkaisijoita kaikissa sotilaallisissa ja kaartin sijäistä järjestystä koskevissa asioissa, joissa ei ole kaartin yleisen kokouksen päätöstä.

22 §. Meisesikunta on luonteeltaan neuvotteleva. Sotilaallisissa asioissa on ylipäälliköllä lopullinen ratkaisuvalta.

23 §. Meisesikunta ja ylipäällikkö:

1) antavat määränkyseisen liikkeellepanosta koko maassa;

2) johtavat liikkeellepanoa kokonaan tai osittain;

3) hankkivat, jakavat ja järjestävät aseistamista;

4) antavat koko kaartiin nähden määränkyisiä kaartista kaartin sijäisistä asioista;

5) hoitaa kaartin yleiset rahavarat, kanslia- y. m. sellaiset tehtävät.

24 §. Ylipäässikön päiväkäskyt annetaan sotilaspiiripäässikölle ja rykmenttien päässiköille, tai erikoisesti koko kaartilille.

25 §. Viijättyyn yleisesikuntaan kuuluvat sotilaspiiripäässiköt.

B. Sotilaspiirit.

26 §. Sotilaspiirien asioita hoitavat sotilaspiiripäässiköt ja piiriesikunnat, joiden jäsenmäärä on viisi.

27 §. Piiripäässiköt ja piiriesikunnat määrää yhdessä yleisesikunta ja puolue toimikunta sekä ammattijärjestön toimikunta.

28 §. Piiriesikunnat:

1) valmowat, että yleisesikunnan ja ylipäässikön määräykset pannaan tähtäntöön;

2) antawat lausuntoja kaikista asioista, joista tehdään esityksiä yleisesikunnalle, tai joista tämä lausuntoa maatii;

3) hoitavat rykmenttien koonpanoa, järjestelyä ja varustusta;

4) antavat määräyksiä niistä asioista piireisjään, joista ei yleisesikunta ole määrännyt.

29 §. Lisättyyn piireesikuntaan kuuluvat piirin rykmenttien päälliköt.

30 §. Piireesikunnat neuvottelevat jof.-dem. piiritöimikuntien kanssa, missä näitä on, mutta ei näillä ole ratkaisuvaltaa.

C. Rykmentit.

31 §. Rykmentit pannaan koonpanokusjain sotilaspiirissä löytyvistä joukko-osastoista. Rykmenttien johdon muodostaa rykmenttien päälliköt ja esikunnat, mihin kuuluvat kunkin rykmentin pataljoonien päälliköt. Lisättyyn esikuntaan kuuluvat komppanian päälliköt.

32 §. Rykmenttien komentajat nimittää piireesikuntien esityksestä yleisesikunta ja pataljoonien komentajat rykmentin komentajan läsnä ollessa piireesikunta.

33 §. Rykmentin komentajan ja esikunnan tehtävänä on:

a) pitää huolta, että annetut käskyt ja määräykset pannaan täytäntöön;

b) pitää huolta kurin säilymisestä rykmentin keskuudessa;

c) antaa määräyksiä ja johtaa harjoituksia, wahdistoa, päimystystä, kanslian hoitoa ja muuta rykmentin sijaista elämää;

d) pitää huolta rykmentin aseista ja varustuksista;

e) antaa käskyjä ja määräyksiä näitten sääntöjen, ohjesääntöjen sekä annettujen määräysten sijäpuolella;

33 §. Rykmentin komentajan ja esikunnan päiväkäskyillä määrätään päälliköt komppanioihin, plutooneihin ja osastoihin, ottaen huomioon määrätävien puoluekuntoisuuden sekä kyvyn ja tiedot toimia päällikön tehtävissä.

34 §. Komppanian päällikön tehtävänä on hoitaa komppanian asioita, antaa sopivalla tavalla tieto päiväkäskyistä, persoonallisesti johtaa harjoituksia, järjestää wahdiston ja päimystyk-

jen, lähettää komennuskunnat, pitää raportti- ja päiväystyökirjaa, valvoa kuria ja järjestystä sekä yleensä määrätä kaikista komppanian asioista näitten sääntöjen ja annettujen määräysten sijäpuolella.

35 §. Plutoona- ja osastopäälliköt panewat tähtäntöön heille annetut määrähkset, johtawat harjotuksia osastoissaan, pitävät huolen, että miehistö käy harjotuksissa ja merkitsewät muistiin poisjaolon syyt, tarkastawat aseet harjotuksissa sekä ilmottawat kaikista epäjäännöllisyyksistä komppanianpäällikölleen.

36 §. Järjestäjä toimii komppanian päällikön apulaisena sijäisissä tehtävissä, komppanian warusmestarina ja matkalla komppanian muonitusasioiden ylihoitajana.

D. Meisiä määrähkiä.

37 §. Kullakin päälliköllä on joukko osastoonja nähden määräämiswalta, mikäli se ei poikkea näistä jäännöistä ja annetuista määrähkistä ja on pääl-

liffö vastuunalainen joukko-osasto-
taan.

38 §. Sofaijessa tapauksessa, mistä ei ole erikoisemmin määrätty, on ylin (wanhin) läsnäolewa päällikkö, komentaja.

39 §. Ylemmän suoranaisen päällikön määräykset kumoavat alemman antamat.

40 §. Määräykset ovat, mikäli mahdollista, annettawat kirjallisesti ja kaikki määräykset merkittämä päivityskirjaan.

41 §. Mihinään sotilaalliseen liikkeeseen ei joukko-osastojen komentajilla rauhan aikana ole oikeutta paitsi äärimmäisissä tapauksissa (esim. salaisen hyökkäyksen sattuessa) ilman yleisestä tunnasta tai piiriesikunnasta saatua lupaa.

Surinpito.

42 §. Surinpitoon nähden noudatetaan seuraavia periaatteita.

1) vallankumouksen welmotus kaikkiin nähden;

2) päällikön auktoriteetti;

3) towerioikeudet pienempiin rikof-
fiin, ja

4) sotaoikeuden tuomiot.

Kurinpidoista hyväksytään erikoiset
ohjesäännöt.

Varain hoito.

42 §. Kaartin yleisiä menoja war-
ten määrätään werotus ja werotustapa-
kusjain kaartin edustajakokouksessa.

43 §. Koko kaartin rahawaroja hoi-
taa ja niistä vastaa yleisesikunta, joka
keskuudestaan walitsee rahastonhoita-
jan, jonka on asetettava hyväksyttävä
takuu. Tilintarkastajat walitaan edus-
tajakokouksessa.

44 §. Sotilaspiirin raha-asioita hoi-
taa ja niistä vastaavat piiriesikunnat.
Sotilaspiireillä on oikeus yleisesikun-
nan suostumuksella määrätä itselleen
erikoisveroja. Tilintarkastajat walitsee
je järjestö, missä esikunnan asemapaif-
ka on.

45 §. Rykmenttien rahawarojen käy-
töstä rykmenttien tarpeisiin määräävät
rykmenttien esikunnat.

46 §. Joukko-osaistoissa kullakin paikkakunnalla valitsee miehistö 7-henkisen johtokunnan, joka hankkii kullakin paikkakunnalla rahavaroja rykmenttinsä tarpeiksi, hoitaa ne ja vastaa niistä. Tarpeen mukaan voidaan valita muitakin toimikuntia.

47 §. Tilintarkastajat valitsee kullakin paikkakunnalla joko kunnallisjärjestö tai työväenyhdistys. Tilit tarkastetaan neljännesvuosittain.

48 §. Kaartin hajotessa joutuvat yleiset varat jos.-dem. puolue toimikunnan, piirien varat jos.-dem. piiritöimikuntien ja paikallisten joukko-osaistojen varat paikallisten jos.-dem. järjestöjen hyväksi.

Arsenaali ja aseettomat.

49 §. Rykmenttien tai joukko-osaistojen, joilla on aseita varastoissa, aseista vastaa arsenaalinhoitaja, joka on rykmenttien esikuntien suoranaisen johdon alainen ja jonka toimi on erikoisella ohjesäännöllä määrätty.

Arseenaalinhoitajan apulaisia komppanioissa ovat järjestäjät.

50 §. Rykmentin rykmenttiin valitaan tarpeen mukaan komennuskunta henkilöitä, jotka forjaavat aseita ja täyttävät muut arseenaalinhoitajan määräämät tehtävät.

51 §. Rykmenttien keskuuteen perustetaan tarpeen mukaan erikoisia sairanhoidokomennuskuntia, jotka ovat rykmenttien esikuntien suoranaisten johdon alaisia.

Edustajakokoukset.

52 §. Min määrääjä kaartin sisäisissä asioissa on edustajakokous.

53 §. Edustajia kokoukseen valitaan 2 kustakin rykmentistä rykmentin joukko-osastoissa tapahtuneen äänestysten perusteella.

54 §. Jos kolme piiriä vaatii edustajakokouksen kokoonkutsumisista, on yleisesikunnan tiedusteltava asiaa muilta piireiltä. Enemmistön sitä vaatiesia pidetään kokous.

Työväen Järjestyskaartien Kurinpitosäännöt

1 §. Kurinpitotoimet jakeantuvat kahteen luokkaan: rauhan ja sotatöiden aikaiseen.

2 §. Rauhanaikaiset kurinpitotoimet jakeantuvat: ohjesääntöisiin ja tuomioistuimien (tuomiooikeuksien ja sotaoikeuksien) antamiin.

I.

3 §. Ohjesääntöinen kurinpito tapahtuu rintamapalveluksessa ollessa päällystön taholta. Niistä ei voida valittaa.

4 §. Ohjesääntöiset kurinpitotoimet ovat:

- 1) Muistutus.
- 2) Varoitus.
- 3) Esittely komppanian edessä.
- 4) Määräiset palvelusvuorot.

5 §. Dikeutettuja ovat antamaan rintamapalveluksessa:

Diaston päällikkö muistutuksen,
 Plutoonan päällikkö varotuksen,
 Komppanian päällikkö rikoksen esitte-
 lyn ja varotuksen komppanian edessä,
 sekä määrätyn ylimääräistä palvelu-
 luovuoroista, ei kuitenkään uicampaa
 kuin yhden kerrallaan.

6 §. Kaksi kertaa muistutuksen saa-
 nut saa kolmannella kerralla varotuf-
 sen; kaksi kertaa varotuksen saaneen asia
 joutuu kolmannella kerralla komppa-
 nian päällikön ratkaistavaksi. Jos ri-
 kos uudistuu useammin, siirretään asia
 jouto-oikeuden ratkaistavaksi.

7 §. Ohjesääntöinen kurinpitotoimi
 seuraa:

1) Kun kaartin jäsen kieltäytyy nou-
 dattamasta annettua käskyä tai toimi-
 ohjetta;

2) Jos kaartin jäsen rauhan aikana
 rintamapalveluksesta jää pois ilman
 hyväksyttävää syytä. Tällainen tapaus
 on aina ilmoitettava komppanian pääl-
 likölle.

8 §. Kurinpitotoimen panee täytän-
 töön asianomainen päällikkö wiipymät-

tä. Ellei hän sitä tee, on hän kansjarikollijena saapa saman rangaistuksen.

9 §. Kurinpitotoimet on aina ilmoitettava komppanian raporteissa ja merkittävä komppanian päiväkirjaan.

II.

10 §. Towerioikeudet muodostetaan komppanioittain ja on miehistöllä niihin vaali- ja valitusjätulo-oikeus; jäsenmäärä on viisi ja valitsee oikeus itse puheenjohtajansa.

11 §. Towerioikeuksien tehtävänä on valvoa kaartilaiisten elämää ja käytöstä joko rintamapalveluksessa tai sen ulkopuolella sikäli, mikäli se ei ole ohjejäätöisen kurinpidon tai jota-oikeuksien tuomiovallan alainen. Rangaistuksien laadun määrää towerioikeus itse ja varmentaa ne komppanian päällikkö.

12 §. Towerioikeudella on esittely-oikeus asian käsittelyyn ottamiseen jota-oikeudessa.

13 §. Towerioikeus voi esittää yhteenjä asianomaisen tuomittavan puolue- tai ammattiosastolle, näiden ryh-

tymiseksi käyttämään puolue- tai ammattifuria.

14 §. Toimioikeuksien päätökset mainitaan komppanian raporteissa.

III.

15 §. Sotaoikeuksien toimintapiiriin kuuluu rauhan aikana:

a) ratkaista ne ohjesääntöiset kurinpidolliset toimenpiteet, joihin komppanian päälliköiden ratkaisumalta ei riitä;

b) jättää harkintansa mukaan siviilituomioistuinten ratkaistavaksi sellaiset rikokset, joista seuraa rikosoikeudellinen rangaistus;

c) kaartin omaisuuden hävittäminen;

d) rauhan aikana kaartin asioiden tai suunnitelmien vastustajalle kavaltaaminen tai vastustajan järjestykseen liittyminen;

e) kaikki päällystää koskevien valitusten ratkaisu ja tuomitseminen.

Sodan aikana:

a) Edellisten lisäksi siirtyy niille kaikki armeijaa koskevien siviilituomioistuinten alaisen juttujen käsittely;

b) rintamasta pois jääminen, poistuminen, pakeneminen, aseista luopuminen, asemapaikkojen luovuttaminen, karkaus ja petos.

16 §. Sotaoikeus tuomitsee rauhan aikana:

a) kaartista erottamisen;

b) vaatimuksen jättämiseen järjestystä erottamiseen edellisen yhteydessä ja tuomion kaikille tiedoksi saattamiseen;

c) asian jättämiseen siviilioikeuden tuomittavaksi;

d) edellisten yhteydessä korvausvelvollisuuteen hävitetyistä omaisuudesta.

Sodan aikana:

Sarkinnan mukaan ankariimpaan rangaistukseen saakka.

17 §. Sotaoikeuden päätöksestä ei rauhan aikana voida mihinkään vedota ja varmentaa ne allekirjoituksellaan piiripäällikkö sekä mainitaan niistä asianomaisen piirin päiväkirjassa. Sota-ajan tuomioista voidaan valittaa yliotaoikeuteen ja on armeijan yliapäällikön ne vahvistettava.

18 §. Tuomion panee täytäntöön

tuomitun lähin päällikkö, ellei siitä päätöksestä lähemmin määrätä.

19 §. Sotaoikeus pannaan kokoon sotilaspiirittäin siten, että piiriesikunnan asemapaikalla olevat kaartin joukot valitsevat neljä jäsentä ja ylisotaoikeus nimittää puheenjohtajan.

20 §. Piiriesikunta määrää yleisen isyhtäjän ja isyhtetyn puolustajan.

21 §. Olinpään sotaoikeuteen valitsee sos.-dem. Puoluetoimikunta 2 jäsentä, S. Ammattijärjestön toimikunta 2 jäsentä ja nämä valitsevat itse puheenjohtajan. Olin sotaoikeus toimii edellämainittujen ohjesääntöjen mukaisesti.

IV.

22 §. Päällystöön nähden ovat tuomitut myöskin ohjesääntöisiä kurinpitoa toimia ja sotaoikeuden tuomioita.

23 §. Kurinpitotoimet käyvät samassa järjestyksessä kuin miehistöönkin nähden ja on komppanian päällikkö oikeutettu antamaan muistutuksen, pataljoonan päällikkö varotuksen ja rykmen-

tin päällikkö marotuksen ja esittelyn ryhmentin edessä.

24 §. Komppanian päälliköistä ylös päin ei ohjesääntöisiä kurinpitotoimia jowelluteta.

25 §. Sotaoikeus tuomitsee samassa järjestyksessä päällhystön kuin miehetkin ja ovat rangaitukset samat ja samassa järjestyksessä toimeenpantawat kuin miehistöönkin nähden. Disäkki tulee arwonalennus, oikeuden harkinnan mukaan.

26 §. Sotaoikeuden tuomiot ryhmentin ja siitä ylös päällikköön sekä esikuntiin nähden ovat alistettawat wallantumouksellisen korkeimman elimen alaiseksi. Sotatilan wallitesja tuomitsee heidät yllisotaoikeus.

27 §. Wallituksen tekijä jättää wallituksen päälliköstään lähimmälle päällikölleen, jonka edeswastuun uhalla on wiipymättä jätettävä se edelleen asianomaiseen paikkaan saatettawaksi.

28 §. Wäärästä ilmiannosta rangaitaan.

29 §. Päällhystön wastuuwelwollis-

juus alimmasta ylimpään saakka on ehdoton.

30 §. Tuomioista mainitaan päivästäkyisiä ja raporteisia.

V.

31 §. Puhuttelusanana käytetään *t o w e r i* mimitystä ja liitetään sen jälkeen puhuteltavan asema kaartisja.

32 §. Milloin kohteliaisuudesta tervehditään, tapahtuu se käden hattuun viemällä.

33 §. Virallisia juullisia raportteja tehdessä sekä raportin tekijä että vastaanottaja asettuvat perusasentoon ja viemät käden hatunreunalle.

34 §. Rykmentin lipulle komentaa ylin (wanhin) läsnäoleva päällikkö joukot perusasentoon ja päällystö kompanian komentajiin saakka tekewät kunniaa.

35 §. Päällystön tervehtiesjä, kiittäesjä, jättäesjä hyvästi j. n. e. vastaa miehistö: *s a m o i n*.

Kaartilaisen Käsikirja

Meisohjeita.

Kaartilaisen tulee aina muistaa, että hän toimii näitten jääntöjen mukaan työmäen asian onnellji ja menestykselji ja on hänen meneteltävä tämä mielessjä niisjä tilaisuuksisja, misjä hänelle ei ole annettu suoranaisia ohjeita ja käs-
kyjä.

Kaartilaisen on ulkonäimestin näy-
tettävä, että hän on kaartilainen.
Esiinnyttävä siistinä, ryhdikkäänä ja
reippaasti.

Kaartilaisen on muistettava, että
kaikki kaartilaiset ovat tovereita, mut-
ta että palveluksessa ollen on kaikkia
annettuja määräyksiä ehdottomasti ja
viipymättä noudatettava.

Kaartilainen ei käy harjoituksisja ja
määrätyisjä palvelustehtämisjä palkan
edestä, vaan vapaaehtoisena työmäen-
luokan hyväksi.

Kaartilaisen on tiedettävä, että hänelle saattaa tulla äärimäisen vaikeita tehtäviä, mutta oltava valmis viipymättä sovitun merkin kuultuaan niihin käsitä käymään.

Sotaisen kaartilaisen on, mikäli se juinkin on mahdollista, pidettävä aina valmiina kotonaan: päällysnuttu, jadetakki, 2 paitaa ja alushousuja, 3 paria sukia, päällyshousut, villapaita, saappaat tai pieksut, kengänvoidetta, nenäliinoja, nahkavyö, puikko, jalkalaukku, sidewaateita, jodia, boorisalmaa, lusikka, emaljoitu lautanen, vesipullo ja tulitikkuja. Nämä kaikki on niin järjestettävä, että helposti voi pikaiselle lähdölle ottaa mukaan.

Sarjotukset ja komento.

Sotaisen kaartilaisen tulee tarfoin tietää joukko-osastonsa (rykmenttinjä, pataljoonansa j. n. e.), komppaniansa, plutonansa ja osastonsa, sekä paikkansa rivissä.

Sarjotukset tapahtuvat komppanioit-
tain, missä on enemmän miehistöä, tai
ryhmittäin, missä on vähemmän.

Sarjotusten alussa komennetaan
miehistö: p a i k o i l l e e n. Miehistö
järjestyy o i k e a l t a w a s e m m a l l e
mitan mukaan kahteen riviin. Kaksi
peräkkäistä miestä muodostaa r u o -
d u n. Miesten väliä rintamassa on
kännenen leveys, etumaisen ja taki-
maisien rivin väliä käden mitta. Pää-
liköt asettuvat osastojensa oikealle si-
wulle rintamaan, kunkin plutonan ensi-
mäisen osaston päällikkö plutonapää-
likönjä taakse toiseen riviin.

Rintamassa ollessa kutsutaan äärim-
mällä oikealla tai vasemmalla olevaa
miestä s i w u s t a m i e h e k s i.

D j e n n u s voi tapahtua oikeaan,
vasempaan tai keskustaan. Komennuk-
sella: o j e n n u s! — ilman liitettä
— juunnasta tapahtuu se aina o i k e -
a a n. Djennus tapahtuu siten, että
kengän kärjet tulevat samaan linjaan
ja että pään oikealle kääntämällä pai-
koiltaan asetutaan oikeanpuolisen naa-

purin rinnan ja kolmannen miehen rinnan kanssa samaan linjaan.

Komennuksella: a s e n — t o! — kaikki kääntävät kasvot rintamaan päin ja asettuvat perusasentoon. Perusasennossa kantapää on yhdessä, rinta kohotetaan vetämällä olkapäät taaksepäin ja watsa sijään, pää kohotetaan pystyyn, leuka vedetään hiukan taaksepäin. Kädet ovat suorina, mutta ei jännitettynä siwulla, sormet yhdessä, mutta ei suoriksi jännitettynä, kämmenet sijaanpäin. Meensä ei ryhdiin kussannuksella ruumiista jaa tehdä liian jähkäksi. Kotona on paras totuttautua perusasentoon esim. asettumalla seisomaan owen pieleen siten, että takaosia ruumiista joka paikassa ottaa owen pieleen kiinni ja harjoteltawa tässä asennossa seisomaan ja käwelemään.

Kun on komennettu a s e n t o o n, on kaikki puhelemisen ja liikehtimisen ehdottomasti kielletty. Päällystö walwoo, että tätä noudatetaan kiinteästi. Koko huomio kiinnitetään siihen, mitä komennetaan.

Kun miehistö näin on perusajennos-
ja, suoritetaan n i m e n h u u t o. Mi-
menhuudoissa jokin vastaa: on.
Plutoonapäälliköt merkitsevät komppa-
niasia säilytettäviin viikoksiin, jotka
ovat olleet poisja, ja tutkivat poissa-
olon syyt ja menettelevät sellaisissa ta-
pauksissa, mitä jäännöissä sanotaan.

Komppanian päällikkö määrää sitte
harjotukset plutoonittain tai osastottain
tarpeen mukaan ja asianomaiset päälli-
köt johtavat yksityiskohtaista harjotte-
lua.

Yopuksi pidetään komppanian yhteis-
harjotukset, joita komentaa komppanian
päällikkö.

Keskimääräiseksi harjotusajaksi voi
määrätä 2 tuntia. Voimisteluharjoituk-
sia voi pitää tarpeen mukaan tavallis-
ten voimistelukäsitirjojen ohjeilla.

Kaartin jäännöt ja tämän käsikirjan
on miehistön osattava. Oleisi ja muita
luentoja warten määrätään sisäharjo-
ituksia.

R o m e n n u s j a n o i s t a on
huomattava, että ne jakaantuvat wal-

mistus- ja suoritusjanoihin. Edelliset lausutaan hitaasti ja voimakkaasti, jälkimäiset lyhyeen ja terävästi. Tästä käsitkirjassa on edelliset merkitty harvennettuina, jälkimäiset lihavoilla kirjaimilla.

Käännökset rivissä ja marssissa.
 Kääntös oikeaan tai vasempaan on aina neljännesympyrää, puolikääntös kahdeksasosa ympyrää ja ympärikääntös puoliympyrää. Kääntös tapahtuu kahdesja osassa. Esim. komennettaessa:
k ä ä n n ö s w a s e m p a a n — päin! — ensimmäisellä liikkeellä kohoudutaan vasemman jalan kantapäälle ja oikean jalan varpaille ja käännetään vasempaan päin, joten vasen jalka tulee perusasentoon; toisella liikkeellä wiedään oikea jalka vasemman viereen perusasentoon. Komennus sanat kuuluvat:
k ä ä n n ö s o i k e a a n — päin! **P u o l k ä ä n n ö s w a s e m p a a n — päin!** **Y m p ä r i k ä ä n — nös!** *J. n. e.*

Marssittaessa komennetaan päättävänä aina vastakkaiselle janelle, mihtn

on aikomus kääntyä. Jos siis komennetaan: **k ä ä n n ö s o i k e a a n — päin!** — tapahtuu **päin** komennus vasemmalle jalalle. Oikealla otetaan askel eteenpäin, sitte wiedään vasen jalka askeleen eteenpäin ja samalla käännytään oikealle ja oikea jalka ottaa askeleen komennettuun suuntaan. Ympärikäännöksesjä päättävä komennus tapahtuu aina oikealle jalalle. Vasemmalla otetaan askel eteenpäin, oikea jalka wiedään vasemman jalan eteen, vasemman jalan kantapäällä ja oikean varpailta juoritetaan käännös, minkä perästä vasen jalka ottaa puoli askelta eteenpäin ja marssi jatkuu.

Marssiin komennetaan: **K ä y n t i i n** (tai **e t e e n p ä i n**) — **marssi!** Marssi alotetaan vasemmalla jalalla. Juoksuun komennetaan: **J u o k s u u n** (minkä perästä kädet jonkun verran koufistetaan) — **marssi!** Pysähtymään komennetaan: **Seis!**, minkä perästä käynnissä otetaan askel ja juoksuessa 3 askelta eteenpäin. Tahdisa lufien: **Seis!** — **häs** — **fafs**, tai juoksuista.

Seis! — yks — tats — kolme — neljä. Lepoasentoon komennetaan: **lepo!** Rivistä ei saa poistua, eikä ilman lupaa puhella.

Sako tahteen komppanioissa tapahtuu aina osastottain. Komennuksella **j a k o k a h t e e n** kaikki kääntävät päänsä oikealle osaston siivustamieheen päin, joka katsoo suoraan eteenpäin. Komennuksella: **luo!** siivustamies nopeasti kääntää päänsä vasemmalle ja lausuu **y k s!** ja kääntää jälleen päänsä suoraan eteenpäin. Vierusmies kääntää päänsä vasemmalle ja lausuu: **k a k s!**, sekä sen perästä kääntää kasvosensa suoraan eteenpäin. Hänen vierusmiehensä kääntää päänsä vasemmalle, lausuu: **y k s!** — j. n. e. Kaikki suoritetaan nopeassa tahdissa ja on koko harjoitusajan muistettava, mikä numero on. Komennus kuuluu siis: **S a k o k a h t e e n — luo!**

Jos tahdotaan päästä kahdesta rivistä neljään, tapahtuu se ruotujen kassintamisella. Komennetaan: **r u o t d u t k a k s i n t a — k a a!** Ensimmäi-

jet numerot pysyvät paikoillaan, toiset ottavat vasemmalla askeleen taakse, oikealla askeleen oikealle takawiistoon ensimmäisten taakse ja sitte wiewät vasemman jalan oikean wiereen. Tahdisja käy je lufien: yks, kaks, kolme! Takasin kahteen riviin tullaan samoin kolmella liikkeellä komennolla: r u o d u t j u l k e f a a ! Toiset ottavat vasemmalla askeleen sivulle, oikealla eteen sijawiistoon ja wiewät sitte vasemman oikean rinnalle, joutuen entisiin asentoihinsa. — Jos ruodut on komennettu oikeaan tapahuu kassintaminen siten, että toiset oikealla ottavat askeleen sivulle, vasemmalla askeleen eteenpäin sijawiistoon, wiewät oikean vasemman wiereelle, joten joutuvat riviin ensimmäisten oikealle puolelle. J. n. e. Marssiesja voidaan myös ruotujen kassintaminen suorittaa.

Kiwääriharjoitukset.

Perusasennosja kiwääri ajetetaan oikean jalan wiereen niin, että tufin pään syrjä on kengän kärjen wieresjä ja ki-

wäärin liipasinpuoli ulospäin. Peufalo ja formet on fiwäärin ympäri, käsi hieman merran koufistettuna. Djennusta tehdesjä wedetään fiwäärin piippu olkapäähän fiinni. Käännöksiä tehdesjä kohotetaan fiwääriä hiukan.

Fiwäärin olalle wieminen tapahtuu kahdesjä liikkeesjä. Oikealla kädellä kohotetaan kääntäen fiwääri wasemman olkapään eteen, ei kuitenkään fiinni, ja samalla tartutaan wasemmalla kädellä tufin päähän fiinni; toijella liikkeella wasenta kättä koufistamalla fiwääri wiedään olkapäälle ja oikea käsi paikoilleen. Komennus kuuluu: **D I a I I e — wie!**

Salalle wieminen tapahtuu kolmesjä liikkeesjä. Ensimmäisellä lasketaan wasen käsi suoraksi alas oikealla tartutaan olkapään kohdalta piippuun fiinni; toijella wiedään fiwääri oikealla kädellä perusasennosta hieman koholleen ja asetetaan wasemman käden avulla paikoilleen; kolmannella perä lasketaan maahan ja wasen käsi wiedään paikoilleen. Komennus: **S a I a I I e — wie!**

Jos ollaan marssissa ja komennetaan seijahamaan, wiedään kivääri ilman eri komentoa aina jalalle, ellei toisin määrätä. Jos siis komennetaan marssissa olevalle komppanialle: **k ä ä n n ö k j e l l ä w a j e m m a l l e r i n t a m a a n, k o m p p a n i a — seis!** tapahtuu siinä ilman eri komennuksia seuraavaa: seis (yks, kaks) käännös vasempaanpäin (yks, kaks), jalalle wie (yks, kaks, kolm).

Jos pistimet ovat tupesjaan, kiinnitetään ne kivääreihin komennolla: **p i s t i m e t k i i n n i!** ja wiedään ne tuppeihin komennolla: **p i s t i m e t p o i s!**

Jos odotetaan paikalla hyökkäys, tai lyhyeltä matkalta hyökätään, komennetaan: **t a n a a n — wie!** Oikealla kädellä kohotetaan kivääri tuhin kaulasta whötäisten kohdalle ja vasemmalla tartutetaan piippuun kiinni tähtäimen yläpuolelta ja samalla wäsen jalka wiedään suoraan eteenpäin. Pistimen kärki tässä asennossa jää silmäin tasalle. Pistäessä kivääri kohotetaan ylös ja lyö-

dään täydellä voimalla. Tilanne kuitenkin määrää tarkemmin käytännön.

R y n n ä k k ö ö n — wie! Riivääri kohotetaan oikealla kädellä miistoon, niin että sen suu on parin kymmenen senttimetriä olkapäästä. Vähellä vihollista pistintaiستeluun ryhdyttäessä wiedään se tana-asentoon. Rynnäkö tapahtuu aina riivaassa marssissa, lopulta juosten, jolloin komennetaan: **h u r r a a !**

Riiväärin käyttö ja ampuminen.

Sotaisen kaartilaisen on ehdottomasti opittava tuntemaan riiväärinsä, totuttava se purkamaan ja kokoonpanemaan, puhdistamaan ja korjaamaan pienet viat. Sitte on totutettava eri maamuotojen armosteluun sekä niitten hyväksien käyttämiseen; on harjoteltava silmää maalien kessimiseen; etäisyysien arvaamiseen ja kullakin matkalla tähtäimien asettamiseen.

On harjoteltava lataamaan, tähtäämään ja ampumaan kaikissa ruumiin asennoissa. Tähtääminen on toimitetta-

wa rauhallisesti ja ammuttava jellai-
fiakin maaleja, mitkä wain hetken owat
näkywisjä. Erikoisesti on fiinnitettävä
huomiota pitkältään ampumiseen, koska
sitē on paraiten turwattu wihollista
wastään. On totuttawa ryöminään,
käyttämään jofaista tuka hyväkseen,
jettä kaimautumaan maahan. Siinä ai-
koina on myös totuteltawa ampumaan.

Kiväärin puhdistamisesta on tarffaa
huolta pidettävä. Mina ulkoa tultua on
piippu puhdistettava, samoin luffo ul-
kopuolisesti. Jos on oltu pitemmillä
matkoilla, huonosja ilmasja tai ampu-
masja, on kivääri hajotettava ja teh-
täwä täysi puhdistus.

Ampuminen tapahtuu joko seisolta,
polwilta tai pitkästä.

Konennetaan: a m p u m a a s e n-
t o ! Oikealla jalalla tehdään puoli-
käännös oikeaan ja wasemmalla otetaan
lyhyt askel etuwiiistoon ja kivääri wie-
dään siten, että sen perä tulee kainaloa
wastään ja piipun suu filmien tasalle.
Luffo awataan ja patroonat painetaan
makasiiniin. Jos tähtäimestä on annet-

tu eri määräs, asetetaan tähtäin paikoilleen. Kaikki tämä tapahtuu ilman eri komentoa. Jos ollaan riveissä ruoduttain, ottaa komennolla: *a m p u m a - a j e n* — takimainen rivi puoli askelta vasemmalle, niin että joutuvat ensimmäisten miesten väliin kohdalle ja sitte päättävällä komennolla — *to!* kaikki yhdessä joutuvat varjinaiseen ampumajäseniin.

Tähtäminen ja laukajeminen suoritetetaan komennolla: *M m p u* — *kaa!* *M m p u* — nostetaan kivääri tähtäysasentoon ja tähdätään, päättävällä komennolla — *kaa!* laukaistaan.

Kun komennetaan: *P o l w i l t a a m p u m a - a j e n* — *to!* kivääri wiedään ampumajäseniin, wäsen jalka wiedään eteen ja laskeennutaan oikealle polwelle, sekä menetellään sitte samoin kuin edellisessäkin tapauksessa. Tähtäys suoritetaan nojaamalla wäsempää kyy:närwartta wäsempaan polween. Kun ampuminen on keskeytetty, sekä komennettu ylös, wiedään kivääri pystysuoraan oikean polwen eteen.

Komennolla: **Pitkälle!** — heittää-
nytään maahan, niin että tiiväärin
piippu lepää vasemmalla kyhärwar-
rella. Tähtääminen toimitetaan nojaa-
malla molempiin kyhärpäihin.

Sekä polvilta että maasta seisalleen
komennetaan: **ylös!**, jolloin miehet nou-
sevat ylös ja asettuvat perusasentoi-
hinsa.

Ampuminen keskeytetään komennoil-
la: **Seis!** tai: **P a t r u u n a t —
pois!** Edellisessä tapauksessa, jolloin
ammutaan komennon mukaan, ampumi-
nen keskeytetään ja varmuuslukot lat-
tetaan käyntantöön; jälkimmäisessä tapauk-
sessa patruunat otetaan pois sekä pii-
pusta että makasiinista. Perusasentoon
tullaan komennolla: **S a l a l i e —
wie!**

Laatuunsa nähden tuli jaetaan: **Yhji-**
tyiseen, wilkkaaseen tai kiivaaseen, ja
suoritetaan se joko komennon mukaan
tai jatkuvasti. Niinpä sulletussa järjes-
tyksessä ollen saatetaan komennon mu-
kaan komentaa ensimmäinen rivi polvil-
ta, toiset seisten seuraavasti: **E n s i-**

m ä i j e t p o l w e l t a, t o i j e t
 f e i s t e n, k a h d e k s a n j a t a a,
 a m p u m a - a j e n t o ! A m p u —
 k a a ! A m p u — k a a ! S. n. e.

Jos olisi kyseessä ratsuwäen hyök-
 käys, komennettaisiin hyökkäysmatkan
 lyhetessä aina tähtäin ja tuli jatkuvasti
 kiivaaksi. Siis: **Jatkuvasti kiivas
 tuli! 600! 400! 200!** Tähtääminen ja
 laukaaminen tapahtuu mahdollisimman
 nopeassa tahdissa ilman komentoa.
 Kun ratsuwäki on tullut alle 200 m.,
 komennetaan: **T a n a a n — w i e!** En-
 simäinen polwilta ampunut rivi nojaa
 tufin perän maahan, toiset ovat taval-
 liessa tana-asennossa.

Ampuma-asentoon voidaan komentaa
 myös kiiväärien ollessa olalla, siis myös
 marssista suoraan. Esimerkiksi komp-
 panian marssissa suletussa järjestyk-
 sessä: **A m p u m a - a j e n t o o n o i -**
k e a l l e r i n t a m a a n ! 1,200!
R o m p p a n i a — j e i s ! S e i s -
 komennon perästä komppania pysähtyy,
 kääntyy oikealle rintamaan, wie kiivää-

rit ampuma-asentoon, lataa ja asettaa tähtäimen 1,200:lle.

Riväärit yhteen! Komennolla asetetaan riväärit ristikkoon pistimistään neljä yhteen, aina kaksi rinnakkaisruotua samaan ristikkoon.

Useisiin! Komennolla riväärit otetaan ristikosta ja asetutaan paikoille.

Marsijärjestys ja kolonnat.

Yksikertaisin kolonnamuodostus on kaksinnetuista ruoduista muodostunut. Se syntyy komentamalla esim.: **R u o d u t k a k s i n t a — k a a ! — K ä ä n n ö s o i k e a a n — p ä i n ! — R i v ä ä r i t o l a l l e — w i e ! — E t s e n p ä i n — m a r s !**

Voidaan komentaa kolonnaan myöskin osastottain, plutonittain, ja suuremmissa joukoissa paradeissa puolikomppanoittain ja komppanioittain. Tavallisia kuitenkin ovat vain osasto- ja plutonakolonnat.

Komppanian rintamajärjestyksestä hajotesja plutoona- tai osastorivistöihin, paikoillaan oltaessa komentaa komppanian päällikkö: **R o m p p a n i a p l u t o o n i t t a i n (o s a s t o i t t a i n) o i k e a l l e — mars!**

Tätä liikettä tehtäessä ensimmäinen toiset plutoonat tai osastot tekevät käännöksen oikealle ja ottaen heti askelleen vasemmalla jalalla menewät paikalleen seuraavaan järjestykseen: 2:nen plutoona tai osasto asetuu 1:sen taan, 3:mas 2:sen taan ja 4:s 3:nnen taan. Sama voidaan tehdä myös vasemmalle, järjestyksellä viimeisen plutoonan tai osaston taakse, taaskin numerojärjestykseen; plutoonan tai osaston tultua edelliselle kohdalle, komentaa niiden päällikkö: **S e i s, k ä ä n n ö s o i k e a a n (vasemmalle) — päin.**

Saadakseen takaisin komppaniarakenteeseen, komentaa komppanian päällikkö: **R o m p p a n i a j ä r j e s t y o i k e a a n (vasemmalle) — mars!**

Edellinen liike tehdään seuraavasti: Kun päällikkö on lausunut päättävän

fomentojanan m a r s, niin silloin kaikki muut plutoonat tai osastot tekevät puolikäännöksen oikeaan (vasempaan) päin ja plutoona tai osasto, jonka taakse toiset olivat ajettuneet, jotka ajettuivat komppanian rintamajärjestykseen ja ojentavat rivin.

Liikkeellä oltaessa antaa komppanian päällikkö komennuksen liikkeestä plutoonan tai osaston rivistöihin hajottamisesta, samoin palauttamisesta komppaniajärjestykseen.

Komppanian käydessä, rintamajärjestyksessä ollessaan, rintaman suuntaan, komentaa komppanian päällikkö:
R o m p p a n i a p l u t o n i t t a i n
(o s a s t o t t a i n) k o l o n n a a n
o i k e a l l e (w a j e m m a l l e) —
m a r s!

Tätä liikettä tehdessä oikealla tai vasemmalla oleva plutoona tai osasto kulkee suoraan, mutta waan puolin askelein, siksi kun komppanian päällikkö komentaa: **s u o r a a n!** jolloin kaikki astuvat täysin askelein; toiset plutoonat tai osastot kuuluttuaan sanan m a r s,

kääntyvät puolikäännöstä määrättyyn juuntaan ja tultuaan paikalle ottavat edellisen juunnan.

Kolonnajärjestys saadaan myöskin kaartamalla plutonittain tai osastottain oikeaan tai vasempaan. Komentamalla esim.: **R o m p p a n i a o j a s t o t t a i n k a a r t a e n o i k e a a n — mars!** kun osaston oikeat siivustamiehet kääntyvät paikoillaan pienin askelin oikeaan ja rivit suorana seuraavat muut miehet mukana, niin että vasemmat siivustamiehet joutuvat ottamaan pisimmät askeleet. Kun ollaan tultu siihen juuntaan, mihin ollaan tarkotettu, komennetaan joko: **š u o r a a n!** tai **šeis!** Takasin kompaniarintamaan päästään komentamalla: **O j a s t o t t a i n k a a r t a e n w a s e m p a a n, k o m p p a n i a r i n t a m a a n — mars!**

Kun marssiesä halutaan muuttaa juuntaa, komennetaan: **k a a r t a e n o i k e a a n (w a s e m p a a n) — mars!** Ja kun ollaan saavutettu tarkotettu juunta: **š u o r a a n!**

Ketju.

Ketju on warsinainen taistelujärjestysmuoto. Sen muodostamisen kaikista joukkomuodoista ja kaikille taivoille pitää tapahtua nopeasti, mutta suurimmasja järjestyksessä ja hiljaa.

Ketju muodostetaan joko oikealta, vasemmalta tai keskustasta. Ellei toisin määrätä, on ketjussa miesten välimatka kaksi askelta. Taistelussa, esim. tykki- tai kuularuiskutulesja, on se liian tiheä.

Komennolla: **K o m p p a n i a** (plutona tai osasto) **o i k e a l t a** (vasemmalta, keskustasta) **k e t j u u n** — **mars!** määrätty osasto hajautuu ketjuun. Osastopäälliköt juoksevat osastojensa eteen 10 askeleen päähän ja muodostavat johtavan osaston mukaan ketjuun. Takimmaisiet miehet seuraavat ensimmäisten oikealla puolella. Kun ollaan tultu määrättyihin aseisiin, komennetaan: **Seis! Bolwille!** tai **maahan!** ja alotetaan ampuminen komennon mukaan määrättyiltä välimat-

koilta. Kun valmistaudutaan liikkumaan eteenpäin, komennetaan: **shöfshu!** jolloin lataaminen lopetetaan, kiväärit pannaan varmuuslukkoon, kaikki paikoilleen ja ollaan valmiit ponnahtamaan ylös. Komennolla: **y l ö s,** — **eteenpäin** — **m a r s!** kaikki yhtä aikaa ponnahtavat ylös ja juoksevat nopeasti eteenpäin. Shöfshjen mitta riippuu maan laadusta ja vihollisen tulosta. Minkä pitempi shöfsh on, sitä parempi. Harvoin se kumminkin on 80 m. pitempi.

Tulen laatu riippuu tilanteesta ja on päälliköiden se määrättävä. Kiivaan tulen vallitessa toistavat miehet päällikön komennon, ellei se muuten kuulu.

Tasain entiseen järjestykseen komennetaan: **f o m p p a n i a r i n t a m a a n o i k e a l l e** (**w a s e m m a l l e**) — **m a r s!**

Wahtipalvelus.

Wahtiin voidaan miehistö määrätä komennuskuntina, tai yksittäin.

Edomennustuntia johtaa w a h t i -
 p ä ä l l i k k ö, jolla apulaisenaan on
 w a h t i p ä i w y s t ä j ä ja liijäsi
 suuremmissa wahdeissa lähettäjä.
 W a h d i n w a i h t a j a asettaa mie-
 het paikoilleen ja vaihtaa ne.

Wahtimies ei saa jutella, antaa ke-
 nellekään millään ehdolla asettaan pait-
 si suoranaisille wahtipäälliköilleen, s. o.
 vaihtajalle ja wahtipäälliköilleen, ei
 poistua paikoiltaan eikä totella muiden
 määräyksiä kuin näiden suoranaisten
 päälliköidensä. Wahtiasemalta ei myös
 saa mihinkään liikkua ja tähtyy olla ai-
 na walmiina aseisiin.

Wahtiaika on tavallisesti 2 tuntia
 kerrallaan, tai päällikön määräyksestä
 lyhempi.

Jos on määrätty johonkin sijäänkäy-
 tävään wahdiksi, ei saa päästää sijälle
 muuten kuin määräysten (tunnusjana,
 päähyfortti j. n. e) mukaan. Sellaises-
 ja topauksessa ettei erikoista määräys-
 tä ole, on jollain tavalla (esim. wihel-
 lisyksillä) kututtava päinvastäjä pai-
 kalle.

Niissä paikoissa, mihin ollaan määrätty joko yksittäisiä wahteja tai pieniä komennuskuntia, vaihtuvat nämä tunnusjanoa ilmoittamalla. Tunnuksien tiedävät komennuskunnissa ainoastaan niiden vanhimmat, eikä sitä millään ehdolla saa kenenkään ilmoittaa.

Patrulleja komennetaan määrättyissä tehtävissä ulos ja annetaan niille kullekin kerrallaan ohjeet.

Wahdit komennetaan öljeksi aikaa josta tapauksessa arsenaaleihin, niissä niitä on. Wahdit määrää rykmentin esikunta eri komppanioista vuoron perään.

P ä i w y s t ä j i ä ja l ä h e t t e j i ä komennetaan määrättyihin paikkoihin. Tavallisina aikoina komennetaan vuoron perään esikuntiin. Heidän on oltava aina paikoillaan ja suoritettava määrättyt tehtävät.

Jos liikkeellä ollessa saavutaan jonhonkin paikkaan ja pyhähdytään siihen 2 tuntia pitemmäksi ajaksi, on määrätävä wahdit (ulos tai sisälle), päiwystäjä ja lähetit.

Sekalasta.

Komppanian järjestyksnumerot luetaan 1—16. 1—4 komppanian muodostavat 1 pataljonan, 5—8 toisen, 9—12 kolmannen, 13—16 neljännen.

Komppanian wiirit ovat 50 cm. pitkiä ja 30 cm. leveitä ja suippokärkisiä, punaisia ja niissä valkoinen komppanian järjestyksnumero.

Marssijärjestys kokeneustunneista on: 2 miestä, molemmat rinnakkain, vanhin oikean puolinen; 3 miestä, kaksi peräkkäin ja vanhin oikealla ensimmäisten rinnalla; 4 miestä, 2 rinnakkain ja peräkkäin, vanhin ensimmäinen oikealla; 5 miestä, 2 rinnakkain ja peräkkäin, vanhin oikealla ensimmäisten rinnalla j. n. e.

Meissa ollen ei tervehditä käden hatuun viemällä.

Zokainen käsky ja määräys on tarkoin tiedettävä. Ellei ole ymmärtänyt, on kysyttävä uudelleen.

Merkkimennot.

Merkkejä voidaan antaa erikoisesti jowittuja, joita tietävät ainoastaan määrättyt joukot. Seuraavassa on eräitä yleisiä.

K ä s i m e r k k e j ä ovat:

S u o m a a! Käden nosto ylös.

E t e e n p ä i n! Johtaja nostaa ja laskee useamman kerran kohotetun käd.

S e u r a a! Käsi ojennettuna mars-
sin juuntaan.

S e i s! Kohotettu käsi lasketaan.

M u o d o s t a k e t j u! Hartian-
korkeudella kohotetut kädet ojennetaan
suoraan sivuille.

R o k o o n t u k a a! Kättä pyörite-
tään ympyrän nuodosja pään yläpuo-
lella.

S i s ä t k ä ä w ä l i m a t k o j a!
S a j a l l e! Nöspäin ojennetut kädet
taivutetaan hitaasti sivuille.

R e j e r w i a p u u n! Laffia heilu-
tetaan useita kertoja.

E i, m i t ä ä n e i o l e t a p a h-

t u n u t! Käsi wiedään kaswojen edit-
je simulle.

D I e n y m m ä r t ä n y t! Kädet
taimutetaan laajoissa aarisja wartalon
edesjä.

Jos merkin vastaanottaja ei ole sitä
ymmärtänyt, seisoo hän hiljaa paikal-
laan, kunnes merkin antaja wiittaa hä-
net lähemmäksi.

R i w ä ä r i m e r k i t. 1) Riwää-
ri, joka pidetään molemmilla käsillä
waakasjuorassa pään yläpuolella, mer-
kitsee: „Pieni määrä wihollisia näky-
wisjä.“

2) Ruten edellinen, mutta riwääriä
wiedään hitaasti ylös ja alas: „Wihol-
lisen pääwoima lähellä.“

3) Samoin kuin ensimmäisessä kohdas-
sa, mutta riwääri wiedään nopeasti
ylös ja alas: „Sälhytys.“

4) Riwääri aiwan pystysjuorassa
pään yläpuolella: „Wihollisia ei ole nä-
kywisjä“.

W i h e l l y s m e r k i t. Piste mer-
kitsee lyhyttä wihellystä, wiiva pitkää.

Suomio, hiljaisuus, walmiit! —

Sällytys .—.—.—.— j. n. e.
 Kokoontulua, lisättää välimatkoja

Eteenpäin mars! .— . . . —

Suoksuun mars! — — . — — .

Mijomme rynnätä! . . . — — —

Seis! . . . . . — . . .

Amputaa! — . . .

Muist.! Näitä merkkejä voidaan myöskin käyttää valomerkeinä esimerkiksi taskulampun avulla.

M e r k k i s a w u t j a t u l e t.

Merkkisawut ilmaisevat:

1) 3 suurta sawutuprahdusta: „Eteenpäin“; 2) pienet lyhyin väliajoin seuraavat tuprahdukset: „Vaara tarjolla“; 3) 2 jatkuvaa sawupatjasta wiereffäin: „Apua“; 4) 3 samanlaista: „Raikki hyvin“; 5) 4 samanlaista: „Kokoontulua tänne“; 6) jatkuva sawupatjas: „Leiri on täällä“.

Merkkisawujen antamiseksi tehdään tavalliseen tapaan tuli ja sen palaessa kyllin voimakkaasti asetetaan päälle tuoreita lehtiä, ruohoa tai sammalta, jotta syntyy paksumaa sawua. Tämän jäl-

teen peitetään tuli määrällä kankaalla, jota kohotetaan aina kun savua tulee näkyä. Pienet tuprahdukset saadaan aikaan siten, että pidetään peitettä koholla kunnes ehditään lukea kahteen; tämän jälkeen lasjetaan piete tulelle ja luetaan kahdeksaan, sitte taas kohotetaan j. n. e. Suurta tuprahdusta warten pidetään peitettä koholla noin 6 sekuntia.

Merkitulisja pitkälliset ja lyhyt-
kaiset liekit merkitsevät yöllä samaa kuin suuret ja pienet savutuprahdukset päivällä. Tuli tehdään kuivista ri-
juista ja ojjista palaakseen mahdolli-
simman firrkaasti.

Ylipäällikön ja yleisesikunnan asemapaikka on Seljinki.

Sotilaspiirit ovat:

Uudenmaan piiri, johon kuuluu Pietarin rataa myöten osia Hämeen etel. waalipiiristä, Lahti, Seinola ympäristöineen ja kääntyy raja Loviisan rataa myöten etelään. Radan ympäristö kuuluu mainittuun piiriin. Piiriesikunta Seljingskä.

Turun piiriin kuuluu Turun etel. waalipiiri, Loimaan kihlakunta, paitsi pohjoista osaa, Humppila ja Forssa ympäristöineen. Piiriesikunta Turuskä.

Porin piiri käsittää edellämainitua Loimaan osaa lukematta Porin waalipiirin. Piiriesikunta Poriskä.

Sämsen piiriin kuuluu Hämeen lääni edellisiä lukuunottamatta ja että Korpilampi kuuluu Keski-Suomen piiriin. Piiriesikunta Tampereella.

Symnlaafson piiriin kuuluu Kotkan radan ympäristö. Vä-

nessä on rajana Pyhtää ja siitä ylös-
päin, idässä Virolahti. Pohjoisessa
kuuluvat siihen Rymmin tehdasseudut.
Piiriesikunta **R o t k a s j a**.

W i i p u r i n p i i r i i n kuuluu
Wiipurin lääni lännessä lukuunotta-
matta Rymminlaakson piiriin kuuluvia
osia. Pohjoisessa on rajana Zaakkima
ja Elisenwaara. Piiriesikunta **W i i -
p u r i s s a**.

M i k k e l i n p i i r i i n kuuluu
dellisiä poikkeuksia lukuunottamatta.
Piiriesikunta **M i k k e l i s j ä**.

S a m o n p i i r i i n kuuluu Ruo-
pionläänin länt. waalipiiri ja Rajaa-
nin kihlakunta. Piiriesikunta **R u o -
p i o s s a**.

K a r j a l a n p i i r i i n kuuluu
Ruopion it. waalipiiri ja Wiipurin
läänistä Zaakkima—Elisenwaarasta
pohjoispuolella oleva osa. Njemapaikka
J o e n j u u s s a.

R e s k i - S u o m e n p i i r i i n
kuuluu Waasan it. waalipiiri ja Korpi-
lahti. Piiriesikunta **J - y w ä s k y l ä s -
s ä**.

W a a s a n piiriin kuuluu W a a s a n et. ja pohj. maalipiiri. Piiriesikunta W a a s a s j a.

D u l u n piiriin kuuluvat Dulun et. ja pohjoinen maalipiiri ja Lappi. Piiriesikunta D u l u s j a.

Joukko-osastojen on kaikissa asioissaan käännyttävä piiriesikuntien välityksellä yleisesikunnan puoleen. Jos erittäin tärkeät asiat vaativat kääntymään yleisesikunnan puoleen, on samalla asiasta ilmoitettava piiriesikunnalle.

Kaartin yleis- ja kurinpitäjäännöt hyväksytty edustajakokouksessa Tampereella 16—18 p:nä joulukuuta 1917.

Käsitkirjan määrää käytäntöön otettavaksi

Helsingissä, 22 p:nä jouluk. 1917.

Ali Haltonen.

ylipäällikkö.

Punakaar K.

